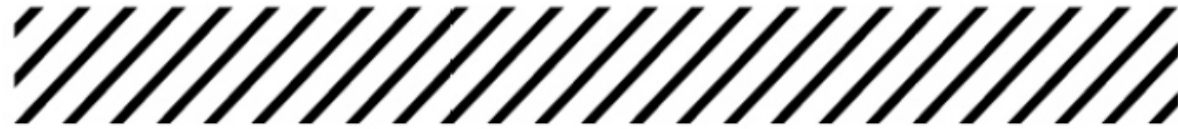

havo vwo voor muziek en dans

PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING

VOOREXAMENJAAR 2022 – 2023

5 vwo

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	4
Eindexamenreglement	10
Deel 1 Het schoolexamen	12
Deel 2 Het centraal examen	17
Programma's van de vakken	23
Nederlands taal en literatuur	24
Duitse taal en literatuur	244
Franse taal en literatuur	306
Geschiedenis	338
Wiskunde A	30
VDO	32

INLEIDING

INLEIDING

In deze gids vind je een deel van de nodige informatie over het onderwijs in de Tweede Fase van de Havo/vwo voor Muziek en Dans. Bewaar alle informatie zorgvuldig, zodat je steeds zelf ook antwoorden kunt terugzoeken op vragen die je te stellen hebt over je studie. Een andere belangrijke bron van informatie kan je mentor zijn. Met hem/haar zul je regelmatig contact hebben over je studievoortgang. Bij hem/haar kun je ook altijd terecht met je vragen en problemen op het gebied van school. Verder kunnen Esther van den Berg, coördinator van de bovenbouw, en Jan Ris, decaan, je met raad en daad terzijde staan. Voor de afhandeling van alle formaliteiten die met het examen te maken hebben moet je zijn bij Carien Gibcus, eindexamensecretaris, en Sander Tetteroo, eindverantwoordelijke.

INHOUD

Welke hoofdstukken en documenten kun je aantreffen in deze informatiegids?

- **algemene informatie** over de organisatie van de studie in de Tweede Fase inclusief het verslag van de studieresultaten en de bevorderingsnormen
- **examenreglement:** een officieel document waarin alle rechten en plichten staan verzameld die te maken hebben met het examen, de afsluiting van je studie op school
- **programma van toetsing en afsluiting (PTA):** waarin de inhoud van de afsluitende toetsen en opdrachten van het schoolexamen en het centraal examen staat per vak, tevens de locatiegebonden regels die niet in het examenreglement kunnen worden opgenomen.

STUDIELAST

In de Tweede Fase wordt de duur van de studie uitgedrukt in studielasturen (slu). Elke vwo-leerling moet in drie jaar 4800 uur hebben gestudeerd. Dat is natuurlijk een gemiddelde schatting, maar elke berekening is hierop gebaseerd. Uitgaande van 40 schoolweken per schooljaar betekent dat 40 studielasturen per week.

Welke consequenties dat heeft voor jouw werkelijke studielast, hangt natuurlijk sterk af van jouw persoonlijke omstandigheden. Een dansleerling zal bijvoorbeeld meer tijd besteden aan de danspraktijk op school, terwijl een muzikaleerling die praktijkstudie thuis zal doen. Je moet bij je berekeningen wel rekening houden met de tijd die je in tussentijdse vakanties besteedt aan bijvoorbeeld het lezen van boeken voor je leesdossier of aan het werken aan je profielwerkstuk.

STUDIEPROFIEL

Op de locatie van de HMD wordt naast het profiel "Cultuur en Maatschappij" ook het profiel "Economie en Maatschappij" aangeboden. Deze profielen bieden een uitstekende voorbereiding op je studie aan een conservatorium of dansacademie. Je zult ondanks het drukke schoolprogramma veel tijd moeten besteden aan de dans- of muziekstudie. Tenslotte zit je daarvoor bij ons op school. Om niet teveel boven de studielasturen uit te komen is in overleg met het Ministerie van Onderwijs besloten de vakken Lichamelijke Opvoeding, CKV en Maatschappijleer niet in het programma op te nemen. Hiermee wordt de nodige studietijd vrijgemaakt voor de dans- of muziekstudie.

In het kader van de zogenaamde DAMU regeling is het op onze school mogelijk een vrijstelling te verkrijgen voor een profielkeuzevak of een

keuzevak. Voorwaarde voor het verkrijgen van deze vrijstelling is dat muziek of dans op vooropleidingsniveau is afgesloten, dat betekent dat je een cijfer moet verkrijgen voor een van de vakken voorbereidend muziekvak- of

dansvakonderwijs. Bovendien wordt deze vrijstelling uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van de directeur.

Het vakkenpakket ziet er als volgt uit:

	E&M	C&M	Studielastuur (slu)
Gemeenschappelijk deel:	Nederlands	Nederlands	480 slu
	Engels	Engels	400 slu
	Frans of Duits	Frans of Duits	480 slu
	Rekenen	Rekenen	
Profieldeel(verplicht):	Geschiedenis	Geschiedenis	440/480slu
	Wiskunde A	Wiskunde A	480 slu
	Economie		480 slu
Profielkeuzevakken:		Aardrijkskunde of Economie	440/480slu
		Kunstvak Dans/Muziek	480 slu
Vrije ruimte:	VDO of VMO	VDO of VMO	960 slu
	Kunstvak		480 slu
	Dans/Muziek		
Profielwerkstuk:			80 slu

VERSLAG VAN DE STUDIERESULTATEN

Zoals je dat gewend was in de onderbouw, krijg je ook in de bovenbouw geregeld rapporten. Hierin wordt een overzicht gegeven van de resultaten die je tot dan toe hebt behaald.

Het uitreiken van de rapporten gebeurt drie maal per jaar. Het eindrapport is gebaseerd op het gemiddeld resultaat van de cijfers die je het hele jaar behaald hebt. Dit eindrapport bepaalt je overgang naar klas 6.

In klas 6 krijg je geen rapporten meer. Wel worden de resultaten voor de onderdelen van het schoolexamen (SE) bijgehouden in een zogenaamd "dossier". Dit dossier wordt 3 maal per jaar uitgereikt, telkens twee weken na een toetsperiode (zie hiervoor de jaarplanning). Voor de weging van de

verschillende SE-onderdelen moet je de tekst van de betreffende vakken lezen. Met die cijfers ga je aan het einde van het zesde jaar het centrale examen in. Voor de vakken die worden afgesloten in het schoolexamen vormen die resultaten het eindcijfer. Voor de overige vakken vormen die cijfers de helft van het eindcijfer. Het is dus zorg ook die resultaten goed in de gaten te houden.

BEVORDERINGSNORMEN

Aan het einde van het vijfde leerjaar neemt de docentenvergadering een beslissing naar aanleiding van het studievervolg van elke leerling. Het is de normale gang van zaken wanneer een leerling aan het eind van het vijfde jaar wordt bevorderd naar klas 6. De beslissing omtrent bevordering wordt gebaseerd op de eindrapportcijfers, waarbij de cijfers worden afgerond op gehele getallen. Daarbij gebruiken wij de normen die zijn gebaseerd op de zak/slaagregeling.

Dat betekent dat een leerling wordt bevorderd van klas 5 vwo naar klas 6 vwo als:

- ≡ alle eindcijfers 6 of hoger zijn, of
- ≡ er 1 x 5 behaald is en voor de overige vakken een 6 of hoger, of
- ≡ er 1 x 4 behaald is en voor de overige vakken een 6 of hoger, waarbij het gemiddelde van alle vakken tenminste 6,0 is, of
- ≡ 2 x 5 behaald is en voor de overige vakken een 6 of hoger, waarbij het gemiddelde van alle vakken ten minste 6,0 is, of
- ≡ 1 x 4 en 1 x 5 behaald is en voor de overige vakken een 6 of hoger, waarbij het gemiddelde van alle vakken ten minste 6,0 is.

EN

- ≡ voor de kernvakken Nederlands, Engels, wiskunde en rekenen mag niet meer dan één vak onvoldoende zijn, waarbij de onvoldoende niet lager mag zijn dan het cijfer 5.

In bijzondere gevallen, zulks naar beoordeling van de schoolleiding, kan de docentenvergadering afwijken van bovengenoemde regels.

Daarnaast gelden als aanvullende voorwaarden om een leerling aan het eind van klas 6 te laten slagen dat:

- ≡ het gemiddelde van de cijfers van het CE niet lager dan 5,5 mag zijn,

- ≡ voor de kernvakken Nederlands, Engels, wiskunde en rekenen niet meer dan één vak onvoldoende is, waarbij de onvoldoende niet lager mag zijn dan het cijfer 5.

Deze extra voorwaarde maakt niets uit voor de bevorderingsnormen van klas 5 naar 6, maar voor het behalen van je vwo-diploma aan het eind van klas 6 krijg je hier wel mee te maken.

In klas 5V krijg je voor de eerste maal de gelegenheid de rekentoets af te sluiten.

REGELS VOOR VRIJSTELLING BIJ DOUBLEREN OF ZAKKEN

Leerlingen die in klas 4 of 5 doubleren of zakken in klas 6, kunnen vrijstellingen krijgen voor bepaalde opdrachten. Ook bepaalde onderdelen van het schoolexamen komen voor vrijstelling in aanmerking.

Vrijstelling kan worden verleend bij een voldoende cijfer.

Over gevallen waar voornoemde regelingen niet in voorzien, beslist de schoolleiding.

REGELS VOOR HERKANSING

Toetsen die deel uitmaken van het examendossier (wat dat is, lees je verderop in deze informatie), kunnen zowel in klas 4, 5 als in klas 6 worden afgenomen. In het PTA wordt dit per vak afzonderlijk vermeld. In beginsel heb je recht op herkansing van alle schoolexamentoetsen. Zie hiervoor ook de regels voor herkansing in het schoolexamenreglement.

De herkansing van de schoolexamentoetsen vindt alleen in klas 6 plaats. In totaal mag je maximaal 4 onderdelen herkansen. Wel geldt er een maximum van één herkansing per vak

Sommige onderdelen lenen zich eenvoudig niet voor herkansing, daarom zijn deze hiervan uitgesloten. Dat geldt voor de luistertoetsen bij de vreemde talen en voor de praktische opdrachten bij sommige vakken.

PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING

Het einddoel van je verblijf op onze school is de uitreiking van je diploma. Daarvoor moet je proeven van bekwaamheid afleggen: examens, werkstukken, toetsen of andersoortige opdrachten. Alle opdrachten, al of niet afsluitend, kun je verdelen in twee groepen die verbonden zijn aan de instantie die de opdrachten vaststelt:

- ≡ de school bepaalt de inhoud van de schoolexamens (SE)
- ≡ het ministerie bepaalt de inhoud van de centrale examens (CE).

Sommige vakken sluit je alleen af met een SE, andere vakken met zowel een SE als een CE. In het eerste geval bepalen de cijfers voor het SE dus voor 100% je eindcijfer op je diploma en in het tweede geval maken het SE- en het CE-cijfer ieder 50% van je eindcijfer uit.

SOORTEN OPDRACHTEN

Gedurende je studie word je geconfronteerd met verschillende opdrachten die alle een eigen status hebben. Hierbij moet je denken aan de vakeisen die er aan de opdrachten gesteld kunnen worden, maar ook aan de verplichting die aan elke soort opdracht is verbonden. Hieronder een korte omschrijving van een en ander:

Diagnostische toetsen

De naam ervan geeft al aan wat de bedoeling van die toetsen is: het stellen van een diagnose, dus bepalen waar voor jou de eventuele problemen zitten

voor het vak. De resultaten geven jou een beeld hoe het voor dit vak gaat en bepalen waar je nog aan moet werken. Ze tellen niet mee voor je rapport of overgang.

Voortgangstoetsen

Deze toetsen zijn te vergelijken met de proefwerken en schriftelijke of mondelinge overhoringen die je in de onderbouw kreeg. Deze voortgangstoetsen geven jou en de leraar een beeld van je vorderingen. Ze zijn weliswaar niet van belang voor de bepaling van je cijfer voor het schoolexamen, maar zijn wel belangrijk voor je rapportcijfer en dus je overgang naar klas6.

Schoolexamentoetsen (SE-toetsen)

Deze toetsen bepalen bij uitstek het resultaat van het SE. De cijfers voor deze toetsen worden apart bijgehouden en blijven staan tot de definitieve afsluiting van het SE.

Handelingsdelen

De naam zegt het al: dit zijn geen toetsen, maar opdrachten die uitgevoerd dienen te worden. Je krijgt er geen cijfer voor, maar je moet de opdracht wel voldoende hebben uitgevoerd. Een opdracht die niet als voldoende wordt beoordeeld telt dus niet mee en dient alsnog te worden aangevuld of overgedaan.

Praktische opdrachten

Wat er is vermeld over de handelingsopdrachten geldt ook voor de praktische opdrachten. Voor de praktische opdrachten wordt echter wel een beoordeling gegeven uitgedrukt in een cijfer. Dit cijfer is een onderdeel van het SE; voor de weging ervan bij de overgang geldt de tekst bij de betreffende vakken.

Profielwerkstuk

Dit is gesteld in het enkelvoud. Je hoeft er dan ook maar één van te maken.

Docenten maken voorstellen voor onderwerpen maar je mag ook zelf een onderwerp kiezen. Je onderwerp moet in ieder geval aansluiten bij een groot vak (minstens 440 slu) dat op je cijferlijst staat.

Je maakt het profielwerkstuk individueel of per tweetal. In bijzondere gevallen kan toestemming gegeven worden het profielwerkstuk in een groep van drie of meer leden te maken.

Nadere informatie over het profielwerkstuk, inleverdata en de beoordeling ervan krijg je in de studieles.

Het cijfer dat je voor het profielwerkstuk krijgt telt als een gewoon eindcijfer mee in de slaag-zakregeling.

HET EXAMENDOSSIER

Alle toetsen en andere bewijzen van bekwaamheid die je in de loop van je studie in de tweede fase verzamelt, bewaar je in een examendossier. De docent geeft aan hoe dit geschiedt. Dat wil niet zeggen dat alles hierin behoort te worden bewaard, dat zou een te dikke map worden. Wel is het van groot belang dat je een overzicht bijhoudt van al je prestaties op het gebied van de studie voor de tweede fase. Deze administratie geeft jou overzicht van de stand van zaken en vooral inzicht in je studievorderingen. Je dossiers bieden jou regelmatig een overzicht. De mentor deelt die uit. Als er aanleiding is voor een gesprek over de resultaten, is de mentor hiervoor de aangewezen persoon.

EINDEXAMENREGLEMENT

HAVO/VWO VOOR MUZIEK EN DANS

SCHOOLJAAR: 2022 -2023

INLEIDING

Dit eindexamenreglement, samen met het bijbehorende Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA), bevat alle regels en bepalingen welke betrekking hebben op het eindexamen.

Onder eindexamen wordt verstaan de combinatie van schoolexamen (SE) en centraal examen (CE). Voor een aantal vakken beperkt het eindexamen zich tot een schoolexamen.

In dit reglement zijn bepalingen verwerkt uit het Eindexamenbesluit VO.

De tekst van dit besluit is te downloaden via www.examenblad.nl.

Op de school is genoemd besluit voor belanghebbenden ter inzage.

Het examenreglement en het PTA zullen elk schooljaar voor 1 oktober aan de Inspectie van het Onderwijs worden toegezonden.

Het examenreglement en het PTA zullen elk schooljaar voor 1 oktober aan de kandidaten worden verstrekt.

BEGRIPPENLIJST

- Bevoegd gezag: bestuur waar de school onder valt
- CE: centraal examen
- Corrector van het eindexamen: examiner die het gemaakte werk in zijn vak volgens de beoordelingsnormen beoordeelt en deze beoordeling volgens de geldende regels uitdrukt in een score
- Directeur: directeur van de school
- Examensecretaris: door de directeur aangewezen lid van het personeel belast met uitvoering van en toezicht op de examens, conform het gestelde in dit reglement
- Examiner: docent die belast is met het afnemen van het examen in zijn vak

- Kandidaat: een ieder die door het bevoegd gezag tot een eindexamen wordt toegelaten
- SE: schoolexamen.

EXAMENREGLEMENT voor HAVO/VWO voor Muziek en Dans

Het bestuur van de Stichting voor Interconfessioneel en Algemeen Bijzonder voortgezet onderwijs (LMC voortgezet onderwijs), optredend als bevoegd gezag van de Havo/vwo voor Muziek en Dans uitvoering gevend aan het Eindexamenbesluit VO

bepaalt dat tijdens de Tweede Fase aan de leerlingen van de school de gelegenheid wordt geboden eindexamen havo en vwo af te leggen in de vakken, zoals die genoemd staan in het jaarlijks vast te stellen Programma van Toetsing en Afsluiting dat eveneens jaarlijks voor 1 oktober aan deze leerlingen wordt verstrekt. Het is voor de leerlingen verplicht de in het PTA opgenomen toetsen af te leggen;

en besluit dat met ingang van 1 oktober 2016 het reglement van het eindexamen havo en vwo wordt vastgesteld als volgt:

DEEL 1 HET SCHOOLEXAMEN

ARTIKEL 1.1 POSITIEBEPALING VAN HET EXAMENREGLEMENT

1. Mocht dit reglement in enig opzicht in strijd blijken met het in de preambule genoemde Eindexamenbesluit, dan prevaleert het Eindexamenbesluit.
2. In alle gevallen waarin het in de preambule genoemde Eindexamenbesluit of dit Examenreglement niet voorziet, beslist de directeur.

ARTIKEL 1.2 INHOUD VAN HET SCHOOLEXAMEN

1. Het SE bestaat uit een examendossier. Dit is het geheel van de onderdelen van het SE, gedocumenteerd in de vorm van een uitgebreide lijst van cijfermatige en andersoortige beoordelingen.
2. Het SE omvat tevens een profielwerkstuk.

ARTIKEL 1.3 PERIODEN VAN HET SCHOOLEXAMEN

1. Het SE wordt afgenomen in minimaal twee perioden waarvan de data ruim van te voren bekend worden gemaakt.
2. Elke periode kan met enkele dagen uitgebreid worden i.v.m. roostertechnische en/of onvoorziene omstandigheden. Ook kunnen toetsen buiten de SE-perioden worden afgenomen. Dergelijke afwijkingen worden in het Programma van Toetsing en Afsluiting vermeld bij de programma's voor het SE van de betrokken vakken.
3. In het Programma van Toetsing en Afsluiting wordt aangegeven welke onderdelen van het examenprogramma deel uitmaken van het SE, de verdeling van de examenstof over de toetsen van het SE, de

wijze waarop het SE plaatsvindt, alsmede de regels die aangeven op welke wijze het cijfer voor het SE voor een kandidaat tot stand komt.

ARTIKEL 1.4 GANG VAN ZAKEN BIJ HET SCHOOLEXAMEN

1. Bij de afname van schriftelijke SE-toetsen is tenminste één surveillant aanwezig.
2. Bij de inzage van materiaal voor mondelinge SE-toetsen is, indien wenselijk, tenminste één surveillant aanwezig.
3. Bij mondelinge SE-toetsen zijn naast de examinerator een of meer docenten aanwezig of de toets wordt op band/recorder opgenomen.
4. SE-practica vinden plaats onder toezicht van de examinerator.
5. De kandidaten dienen tenminste 5 minuten voor aanvang van een SE-sessie in de examenruimte aanwezig te zijn.
6. Kandidaten mogen geen jassen, tassen, communicatieapparatuur, beeld- en geluidsdragers en dergelijke meenemen in de examenruimte.
7. Kandidaten die te laat komen, mogen tot uiterlijk een kwartier na de aanvang van een SE-sessie in de examenruimte worden toegelaten. Zodra in de examenruimte is begonnen met het uitdelen van de opgaven worden de kandidaten die te laat zijn niet meer toegelaten tot deze ruimte. Nadat een kwartier verstreken is sinds het officiële tijdstip van aanvang, zoals vermeld in het SE-toetsrooster, worden de laatkomers als groep toegelaten tot de examenruimte. Een uitzondering op deze regel vormen de luistertoetsen van de taalvakken en mondelinge toetsen.

Na het begin van een luistertoets worden geen kandidaten meer tot de examenruimte toegelaten. Een kandidaat die te laat is, wordt verwezen naar een herkansing (art.1.7). Na het begin van de tijd die

- voor een mondelinge toets was ingeroosterd, wordt ook deze kandidaat verwezen naar een herkansing conform artikel 1.7.
8. Bij SE-sessies anders dan mondelinge toetsen mogen kandidaten de examenruimte eerst een half uur na aanvang van de sessie verlaten.
 9. Kandidaten mogen niet zonder toestemming van de surveillant zich buiten de examen- of inzageruimte begeven.
 10. Het werk wordt gemaakt op door de school gewaarmerkt papier. Alleen door de school gewaarmerkt papier mag als kladpapier worden gebruikt.
 11. Het werk wordt geschreven in inkt. Het gebruik van correctiemiddelen is in geen enkel geval toegestaan. Het gebruik van potlood is slechts toegestaan bij het maken van tekeningen, diagrammen en grafieken. Voor correctie van potlood mag gebruik gemaakt worden van vlakgum.
 12. De kandidaat plaatst op het SE-werk zijn naam en examenummer.
 13. Omtrent de opgaven van het SE worden geen mededelingen of inlichtingen aan de kandidaten verstrekt door anderen dan de examinerator.
 14. Op het werk geeft de kandidaat aan hoeveel bladen er worden ingeleverd. Tevens voorziet hij elk blad van een nummer.
 15. Door het inleveren van het werk geeft de kandidaat aan de SE-toets te hebben beëindigd. Heeft hij een deel van de opgaven over het hoofd gezien, dan kan hij er geen aanspraak op maken deze of soortgelijke opgaven later opnieuw voorgelegd te krijgen.
 16. Het is de kandidaten niet geoorloofd op enigerlei wijze de voorgelegde toetsvragen en de antwoorden daarop buiten de examenruimte te brengen voordat de sessie is beëindigd doordat de laatste kandidaat het werk heeft ingeleverd.

17. Indien een kandidaat het examenwerk met potlood heeft gemaakt, moet onmiddellijk na het beëindigen van de examenzitting het werk worden gekopieerd. Het origineel wordt bewaard in een kluis. De corrector ontvangt een kopie van het werk ter correctie.

ARTIKEL 1.5 HULPMIDDELEN

1. Overzichten van hulpmiddelen die bij het SE gebruikt mogen of moeten worden, zijn opgenomen in het Programma van Toetsing en Afsluiting, of worden tijdig voor de desbetreffende zittingen aan de kandidaten medegedeeld.
2. Het is de kandidaten niet toegestaan boeken of andere dan de in lid 1 bedoelde hulpmiddelen mee te nemen in de examenruimte.

ARTIKEL 1.6 ONREGELMATIGHEDEN

1. Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het schoolexamen, dan wel ten aanzien van een aanspraak op vrijstelling, aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, kan de directeur maatregelen nemen. Voorafgaand aan het eventueel nemen van maatregelen bespreekt de directeur dit met de kandidaat en met de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat indien deze minderjarig is.
2. De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, die afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid ook in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:
 - a. het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolexamen of het centraal examen,

- b. het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan een of meer toetsen van het schoolexamen of het centraal examen,
 - c. het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen of het centraal examen,
 - d. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de directeur aan te wijzen onderdelen.
3. De directeur deelt zijn beslissing mede aan de kandidaat, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk. De schriftelijke mededeling wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de Inspectie van het Onderwijs, alsmede aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat indien deze minderjarig is.
4. De kandidaat kan tegen een beslissing van de directeur in beroep gaan bij de Commissie van Beroep voor de Examens van LMC voortgezet onderwijs. Het beroep wordt binnen vijf dagen nadat de beslissing ter kennis van de kandidaat is gebracht, schriftelijk bij de Commissie van Beroep ingesteld. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken op het beroep, tenzij zij de termijn met redenen omkleed verlengd heeft met ten hoogste twee weken. De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het schoolexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat indien deze minderjarig is, aan de directeur en aan de Inspectie van het Onderwijs.
5. De samenstelling van de Commissie van Beroep wordt door het bestuur vastgesteld en is op de school desgewenst voor belanghebbenden ter inzage. De Commissie van Beroep bestaat uit drie directeuren. Van de Commissie van Beroep mag de directeur van de school geen deel uitmaken.
6. Het adres van de Commissie van Beroep luidt:

Commissie van Beroep voor de Examens van LMC voortgezet
onderwijs
Postbus 25015
3001 HA Rotterdam

ARTIKEL 1.7 ZIEKTE EN VERZUIM

Wanneer een kandidaat door ziekte of andere oorzaken niet aan een SE-sessie kan deelnemen of te laat bij een SE-sessie arriveert, wordt hij verwezen naar een herkansing. Indien dit leidt tot een onrechtvaardige behandeling behoudt de directeur, gehoord de examensecretaris, zich het recht voor anders te besluiten.

Een aldus ingehaalde toets kan later niet meer worden herkanst. De leerling moet telefonisch bericht van verhindering geven aan de directeur. Dit bericht moet binnen een week schriftelijk bevestigd worden door ouders of verzorgers van de leerling. Indien telefonisch en/of schriftelijk bericht niet wordt ontvangen, wordt dit gezien als ongeoorloofd verzuim. Bij ongeoorloofd verzuim is sprake van een onregelmatigheid, zie artikel 1.6.

Voor VDO geldt: Mocht er door bijzondere omstandigheden (te bepalen door coördinatoren Dans) geen examen kunnen plaatsvinden tijdens de testlessen dan bepalen de directeur, examensecretaris en coördinatoren Dans de verdere procedure.

ARTIKEL 1.8 FRAUDE

Fraude is een onregelmatigheid conform artikel 5 van het Eindexamenbesluit. De directeur kan maatregelen nemen zoals opgenomen in artikel 1.6. In geval vermoed wordt dat een kandidaat zich aan fraude schuldig gemaakt zou kunnen hebben tijdens een centraal examen, wordt het protocol fraude toegepast.

ARTIKEL 1.9 INLEVERDATA

Inleverdata, genoemd in het Programma van Toetsing en Afsluiting, zijn bindend.

Als een kandidaat een dergelijke datum overschrijdt, wordt dit beschouwd als een onregelmatigheid en treedt artikel 1.6 in werking.

ARTIKEL 1.10 CIJFERBEREKENING

Voor ieder vak worden in het SE door de examiner twee of meer cijfers toegekend. Vooraf maakt de examiner in het Programma van Toetsing en Afsluiting de gewichtsverhouding van deze cijfers bekend. Alle cijfers zijn getallen van 1 tot en met 10 of de tussenliggende getallen met één decimaal. Voor elk vak ontstaat zo een eindcijfer dat eventueel het gewogen gemiddelde van de samenstellende onderdelen is. Als het eindcijfer twee cijfers achter de komma heeft, dan wordt het, indien het tweede cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond, in beide gevallen tot een cijfer met één decimaal.

Voor VDO geldt: Alle danscijfers worden afgerond op half of heel. Het eindcijfer, het gemiddelde van alle cijfers, wordt berekend als Artikel 1.10.

ARTIKEL 1.11 VASTSTELLING EN BEKENDMAKING VAN DE RESULTATEN

Toegekende SE-beoordelingen worden door de examiner zo spoedig mogelijk na afloop van een SE-onderdeel schriftelijk aan de kandidaten medegedeeld. Genoemde beoordelingen kunnen zowel cijfermatig als niet cijfermatig zijn. Voor niet cijfermatige beoordelingen bestaat de keuze uit "voldoende" of "goed".

De eindcijfers van het SE worden door of namens de examensecretaris schriftelijk aan de kandidaten medegedeeld vóór het begin van het centraal examen.

ARTIKEL 1.12 HERKANSINGEN EN HEREXAMENS

1. Aan het eind van het examenjaar kunnen vier toetsen van het schoolexamen worden herkanst met de beperking van een toets per vak.
2. Toetsen waarvan in het PTA is aangegeven dat ze niet herkansbaar zijn, kunnen wel worden ingehaald. Een toets kan nooit vaker dan eenmaal worden herkanst.
3. Bij alle hierboven genoemde herexamens en herkansingen geldt dat het hoogst behaalde cijfer het definitieve cijfer wordt.

ARTIKEL 1.13 INZAGE EXAMENWERK

1. Uitsluitend na verkregen toestemming van de examensecretaris van de school kan aan een kandidaat inzage gegeven worden van het door hem gemaakte schriftelijke schoolexamenwerk. De betrokken examiner is bij die inzage aanwezig.
2. Zo spoedig mogelijk na het verstrijken van een schooljaar wordt een SE-cijferlijst aan de kandidaten voorgelegd. Het door de kandidaten gedurende een schooljaar gemaakte schoolexamenwerk wordt tenminste tot twee weken na de aanvang van het volgende schooljaar bewaard door de directeur.
3. Na ondertekening van de SE-cijferlijst kunnen werkstukken, scripties en dergelijke door de auteurs worden opgevraagd. Twee weken na aanvang van het nieuwe schooljaar is de school gerechtigd scripties, werkstukken e.d. onaangekondigd te vernietigen.

ARTIKEL 1.14 AFWIJKENDE VORM VAN EXAMINEREN

1. De directeur kan toestaan dat een lichamelijk of geestelijk gehandicapte kandidaat het schoolexamen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de directeur de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de Inspectie van het Onderwijs.
2. Het bevoegd gezag kan een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is, met betrekking tot het vak Nederlandse taal en letterkunde of tot enig vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is, een verlenging toestaan van de duur van de toets van het schoolexamen met ten hoogste 30 minuten.
3. Voor het gebruik van extra faciliteiten tijdens de examenzittingen dienen de kandidaten zich te richten tot de examensecretaris.

DEEL 2 HET CENTRAAL EXAMEN

ARTIKEL 2.1 POSITIEBEPALING VAN HET EXAMENREGLEMENT

1. Mocht dit reglement in enig opzicht in strijd blijken met het in de preambule genoemde Eindexamenbesluit, dan prevaleert het Eindexamenbesluit.
2. In alle gevallen waarin het in de preambule genoemde Eindexamenbesluit of dit Examenreglement niet voorziet, beslist de directeur.

ARTIKEL 2.2 TIJDVAKKEN VAN HET CENTRAAL EXAMEN

Het CE kent drie tijdvakken. Het tweede en derde tijdvak dienen voor het inhalen van gemiste examenonderdelen van het eerste tijdvak (art.2.7) of voor het doen van herkansingen (art.2.11). In het derde tijdvak kunnen slechts examens worden afgenomen door de staatsexamencommissie.

ARTIKEL 2.3 INSCHRIJVING VOOR HET EXAMEN

Voor 1 oktober van het cursusjaar waarin het CE plaatsvindt, bepalen de kandidaten in welke (keuze)vakken zij examen wensen af te leggen.

ARTIKEL 2.4 GANG VAN ZAKEN BIJ HET CENTRAAL EXAMEN

1. Bij CE-sessies is per 35 kandidaten tenminste één surveillant in de examenruimte aanwezig met een minimum van twee surveillanten.
2. De kandidaten dienen tenminste 10 minuten voor aanvang van een CE-sessie in de examenruimte aanwezig te zijn.

3. De kandidaten mogen geen jassen, tassen, communicatieapparatuur, beeld- en geluidsdragers en dergelijke meenemen in de examenruimte.
4. Kandidaten die te laat komen, mogen tot uiterlijk een half uur na de aanvang van een CE-zitting in de examenruimte worden toegelaten.
5. Bij CE-zittingen mogen kandidaten de examenruimte eerst verlaten een uur na aanvang van de zitting. De kandidaten mogen de examenruimte verlaten tot een kwartier voor de beëindiging van de zitting.
6. Het is de kandidaten niet geoorloofd zich zonder toestemming van de surveillant buiten de examenruimte te begeven.
7. Het werk wordt gemaakt op door de school gewaarmerkt papier. Alleen door de school gewaarmerkt papier mag als kladpapier worden gebruikt.
8. Het werk wordt geschreven in inkt. Het gebruik van correctiemiddelen is in geen enkel geval toegestaan. Het gebruik van potlood is slechts toegestaan bij het maken van tekeningen, diagrammen en grafieken. Voor correctie van potlood mag gebruik gemaakt worden van vlakgum.
9. De kandidaat plaatst op het CE-werk zijn naam en examennummer.
10. Omtrent de opgaven van het CE worden geen mededelingen of inlichtingen van welke aard of door wie ook aan de kandidaten verstrekt.
11. Door het inleveren van het werk geeft de kandidaat aan de CE-toets te hebben beëindigd. Op het werk geeft de kandidaat aan hoeveel bladen er worden ingeleverd. Tevens voorziet hij elk blad van een nummer.
12. Het is de kandidaten niet geoorloofd op enigerlei wijze de voorgelegde vragen en de antwoorden daarop buiten de

examenruimte te brengen voordat de zitting is beëindigd doordat de laatste kandidaat het werk heeft ingeleverd.

ARTIKEL 2.5 HULPMIDDELEN

1. Overzichten van hulpmiddelen die bij het CE gebruikt mogen of moeten worden, worden opgenomen in het Programma van Toetsing en Afsluiting, dan wel tijdig voor de desbetreffende examensessies aan de kandidaten meegedeeld.
2. Het is de kandidaten niet toegestaan boeken of andere dan de in lid 1 bedoelde hulpmiddelen met zich mede te nemen in het examen-lokaal.

ARTIKEL 2.6 ONREGELMATIGHEDEN

1. Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het centraal examen, dan wel ten aanzien van een aanspraak op vrijstelling, aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, kan de directeur maatregelen nemen. Voorafgaand aan het eventueel nemen van maatregelen bespreekt de directeur dit met de kandidaat en met de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat indien deze minderjarig is.
2. De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, die afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid ook in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:
 - a. het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het centraal examen,
 - b. het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan een of meer toetsen van het centraal examen,

- c. het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het centraal examen,
- d. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de directeur aan te wijzen onderdelen.

3. De directeur deelt zijn beslissing mede aan de kandidaat, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk. De schriftelijke mededeling wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de Inspectie van het Onderwijs, alsmede aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat indien deze minderjarig is.
4. De kandidaat kan tegen een beslissing van de directeur in beroep gaan bij de Commissie van Beroep voor de Examens van LMC voortgezet onderwijs. Het beroep wordt binnen vijf dagen nadat de beslissing ter kennis van de kandidaat is gebracht, schriftelijk bij de Commissie van Beroep ingesteld. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken op het beroep, tenzij zij de termijn met redenen omkleed verlengd heeft met ten hoogste twee weken. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat indien deze minderjarig is, aan de directeur en aan de Inspectie van het Onderwijs.
5. De samenstelling van de Commissie van Beroep wordt door het bestuur vastgesteld en is op de school desgewenst voor belanghebbenden ter inzage. De Commissie van Beroep bestaat uit drie directeuren. Van de Commissie van Beroep mag de directeur van de school geen deel uitmaken.
6. Het adres van de Commissie van Beroep luidt:

Commissie van Beroep voor de Examens van LMC voortgezet onderwijs

ARTIKEL 2.7 ZIEKTE EN VERZUIM

1. Wanneer een kandidaat om gezondheids- en/of andere dringende redenen niet aan het CE kan deelnemen, moet dit onmiddellijk - in ieder geval vóór de aanvang van dat examenonderdeel - telefonisch bericht worden aan de directeur. Dit bericht moet binnen een week schriftelijk bevestigd worden door ouders of verzorgers van de leerling. Indien telefonisch en/of schriftelijk bericht niet wordt ontvangen, wordt dit gezien als ongeoorloofd verzuim.
2. De kandidaat die om een geldige reden, ter beoordeling van de directeur, niet in staat is het SE voor één of meer vakken tijdig af te ronden, wordt voor het CE in die vakken verwezen naar het tweede en eventueel naar het derde tijdvak.
3. Indien een kandidaat om een geldige reden, ter beoordeling van de directeur, is verhinderd bij één of meer onderdelen van het CE van het eerste tijdvak van het CE tegenwoordig te zijn, wordt hem in het tweede tijdvak van het CE de gelegenheid gegeven het CE te voltooien. Bij deze gelegenheid kunnen ten hoogste twee toetsen worden afgelegd.
4. Indien een kandidaat in het tweede tijdvak van het CE evenzeer verhinderd is, of wanneer hij het CE in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak van het CE ten overstaan van de staatsexamencommissie zijn eind-examen te voltooien.

ARTIKEL 2.8 TOELATING TOT HET CENTRAAL EXAMEN

Aan het CE mag pas worden deelgenomen nadat het SE is afgerond. Dit betekent dat de in het PTA beschreven onderdelen die becijferd dienen te worden van een cijfer zijn voorzien en dat de onderdelen van het handelingsdeel de kwalificatie "naar behoren" moeten hebben. De Inspectie van het Onderwijs hanteert een uiterste datum waarop scholen de SE-cijfers van de kandidaten voor het CE moeten hebben opgegeven.

Na het verstrijken van deze datum zijn kandidaten (m.u.v. de kandidaten genoemd in artikel 2.7 lid 2) die het SE nog niet hebben afgerond niet meer toelaatbaar voor het CE.

ARTIKEL 2.9 CIJFERBEREKENING

1. De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg de score voor het CE vast. Daarbij gebruiken zij de officiële (door de landelijke examencommissie vastgestelde) scoreschaal. Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt de score bepaald op het rekenkundig gemiddelde van de door ieder van hen voorgestelde scores, naar boven afgerond op een geheel getal.
2. Na ontvangst van de door de landelijke examencommissie vastgestelde omzettingstabel van score naar cijfer wordt door de examensecretaris de voor een vak vastgestelde score omgezet in een cijfer uit de reeks van 1 tot en met 10 of de tussenliggende getallen met één decimaal.
3. Het eindcijfer voor alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel getal uit de reeks 1 tot en met 10. De directeur bepaalt het eindcijfer voor een vak op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het SE en het cijfer voor het CE. Is dit gemiddelde niet een geheel getal, dan wordt het, indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond, in beide gevallen tot een geheel cijfer.
4. Indien in een vak geen CE wordt afgenomen, wordt het in lid 1

genoemde SE-eindcijfer afgerond op een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.

ARTIKEL 2.10 VASTSTELLING EN BEKENDMAKING VAN RESULTATEN EN UITSLAG

1. Aan de kandidaten wordt van geen enkel onderdeel van het CE het cijfer medegedeeld voordat de officiële examenuitslag is bepaald en aan de kandidaten is overgebracht.
2. De kandidaat is geslaagd indien hij:
 - 1) het rekenkundig gemiddelde van de bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,50 is (de eerste decimaal moet een 5 zijn),
en indien daarnaast
 - 2)a. voor alle vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer een 6 of meer is behaald, of
 - b. voor één van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer is behaald, of
 - c. voor één van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer is behaald en het gemiddelde van de eindcijfers tenminste 6,0 bedraagt, of
 - d. voor twee van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 is behaald dan wel voor één van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer een 4 en voor één van deze vakken als eindcijfer een 5 is behaald, en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer is

behaald en het gemiddelde van de eindcijfers tenminste 6,0 bedraagt.

3.
 - a. In aanvulling op de in lid 1 en lid 2 gestelde eisen geldt dat geen van de eindcijfers van onderdelen genoemd in artikel 2.10.2 lager is dan 4.
 - b. Voor het examenjaar 2017 geldt de aanvullende eis dat de kandidaat de rekentoets heeft afgesloten met minimaal het cijfer 5.
4. Bovendien geldt de eis dat voor de vakken Nederlands, Engels en wiskunde voor slechts een van de vakken het eindcijfer 5 mag worden behaald. Voor geen van deze vakken mag het eindcijfer 4 zijn behaald.
5. Indien dat nodig is om de kandidaat te laten slagen, betrekken de directeur en de examensecretaris een of meer eindcijfers van de vakken niet bij het bepalen van de definitieve einduitslag. De overgebleven vakken dienen een eindexamen te vormen.
6. De kandidaat die eindexamen heeft afgelegd en niet voldoet aan de voorwaarden hierboven genoemd, is afgewezen, behoudens de mogelijkheid tot herkansing, bedoeld in art.2.11 van dit examenreglement.
7. Zodra de uitslag van het CE is vastgesteld, deelt de directeur die aan iedere kandidaat mee. De directeur wijst de kandidaten op de bepalingen van het Eindexamenbesluit inzake herkansingen.
8. De directeur kan de kandidaten de gelegenheid bieden gebruik te maken van de Damu-regeling.

ARTIKEL 2.11 HERKANSINGEN EN HEREXAMENS

1. De kandidaat heeft het recht in het tweede tijdvak van het CE deel te nemen aan de herkansing van het CE in één vak. Het hoogste van de

cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centraal examen geldt als definitief cijfer voor het CE.

De kandidaat doet een schriftelijk verzoek tot herkansing aan de directeur op de dag volgend op de dag van de uitslag van het eerste tijdvak.

2. Door het vragen van een herkansing voor het CE wordt de uitslag van het examen een voorlopige uitslag.
3. Nadat het resultaat van de herkansing bekend is geworden, wordt de uitslag definitief vastgesteld en aan de kandidaat medegedeeld.

ARTIKEL 2.12 DIPLOMA EN CIJFERLIJST

1. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke kandidaat die eindexamen heeft afgelegd een cijferlijst uit waarop voor zover van toepassing zijn vermeld:
 - a. de cijfers voor het SE en de cijfers voor het CE;
 - b. het vak (de vakken) en het onderwerp of de titel van het profielwerkstuk, alsmede de beoordeling van het profielwerkstuk;
 - c. de beoordeling van de deelvakken CKV en LO;
 - d. de eindcijfers voor de examenvakken;
 - e. de uitslag van het examen.
2. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke voor het eindexamen geslaagde kandidaat een diploma uit waarop het profiel is (c.q. de profielen zijn) vermeld dat (die) bij de uitslag is (zijn) betrokken.
3. Indien de kandidaat in meer vakken examen heeft afgelegd dan in de vakken die samen tenminste een eindexamen vormen, worden de vakken die niet bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken, op de cijferlijst vermeld tenzij de kandidaat daartegen bedenkingen heeft geuit.

ARTIKEL 2.13 INZAGE EXAMENWERK

Het CE-werk van de kandidaten wordt gedurende tenminste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard door de directeur, ter inzage voor belanghebbenden. Deze inzage kan uitsluitend geschieden in tegenwoordigheid van de examensecretaris of van een door hem aangewezen docent. Na het verstrijken van deze termijn wordt het gemaakte werk onaangekondigd vernietigd.

ARTIKEL 2.14 AFWIJKENDE VORM VAN EXAMINEREN

1. De directeur kan volgens de voorschriften opgenomen in artikel 55 van het Eindexamenbesluit toestaan dat een lichamelijk of geestelijk gehandicapte kandidaat het CE gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de directeur de wijze waarop het CE zal worden afgelegd. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de Inspectie van het Onderwijs.
2. Het bevoegd gezag kan een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is, met betrekking tot het vak Nederlandse taal en letterkunde of tot enig vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is, een verlenging van de duur van het CE-onderdeel met ten hoogste 30 minuten toestaan.
3. Het bevoegd gezag kan, na overleg met de Inspectie van het Onderwijs, toestaan dat ten aanzien van kandidaten die in het laatste leerjaar langdurig ziek zijn en ten aanzien van kandidaten die lange tijd niet in staat zijn geweest onderwijs in het laatste leerjaar te volgen, het centraal examen gespreid over twee schooljaren wordt afgenomen.

PROGRAMMA'S VAN DE VAKKEN

- NEDERLANDSE TAAL EN LITERATUUR
- DUITSE TAAL EN LITERATUUR
- FRANSE TAAL EN LITERATUUR
- GESCHIEDENIS
- WISKUNDE A

NEDERLANDSE TAAL EN LITERATUUR

Voor het vak Nederlands worden onderstaande domeinen¹ bestudeerd. Dit zijn:

Domein A Leesvaardigheid

Domein B Mondelinge taalvaardigheid

Domein C Schriftelijke taalvaardigheid

Domein D Argumentatieve vaardigheden

Domein E Literatuur

Domein F Oriëntatie op studie en beroep.

Tijdens het Centraal Examen (CE) worden de leesvaardigheid en enkele onderdelen van de argumentatieve vaardigheden getoetst. De andere onderdelen komen aan bod in het Schoolexamen (SE).

SCHOOLEXAMEN

SCHRIFTELIJKE TAALVAARDIGHEID

SE1 essay (5% van het SE-cijfer) = 120 minuten

Leerlingen schrijven aan de hand van documentatiemateriaal een essay van 500 – 1000 woorden, adequaat gepresenteerd met het oog op het doel, publiek, de tekstsoort en conventies van de geschreven taal. Het essay bevat een analyse van boek 5 voor het leesdossier.

LEESVAARDIGHEID

SE2 argumentatieleer & leesvaardigheid (5% van het SE-cijfer) = 120 minuten

Leerlingen krijgen beschouwende en/of betogende teksten voorgelegd die zij dienen te analyseren, interpreteren, beoordelen en samenvatten. Daarbij worden ook argumentatieve vaardigheden getoetst en wordt het taalinzicht inclusief spelling en stijl beoordeeld.

N.B. De twee schoolexamens uit 5VWO tellen samen voor 10% mee voor het schoolexamen.

CENTRAAL EXAMEN

De kandidaat krijgt beschouwende en/of betogende teksten voorgelegd die hij dient te analyseren, interpreteren, beoordelen en samenvatten. Daarbij worden ook argumentatieve vaardigheden getoetst en wordt het taalinzicht inclusief spelling en stijl beoordeeld.

¹ Zie ook: http://www.examenblad.nl/examenstof/nederlandse-taal-en-literatuur-2/2023/vwo/f=/examenprogramma_nederlands_havo_vwo_2023.pdf

Examendossier vak: Nederlandse taal en literatuur**Leerjaar: 5 vwo****a. Schoolexamens**

Periode	Schoolexamen	(Sub)domeinen	Literatuur	Toets- vorm	Duur	Hulpmid- delen	Gewicht SE	Her- kansing
SE-week 2	SE1: Schrijfvaardig- heid + literaire ontwikkeling	Domein C: Schriftelijke taalvaardigheid Domein D: Argumentatieve vaardigheden Domein E: Literatuur Leerlingen leren een eigen interpretatie van een werk te onderbouwen. De onderbouwing wordt in een geschreven tekst tot uiting gebracht. Literaire begrippen worden gebruikt als startpunt om een structurele analyse te maken van literaire werken. Deze analyse dient als basis voor de interpretatie. De leerlingen lezen een literaire roman, maken hier opdrachten bij en schrijven uiteindelijk een literair essay over deze roman. Spelling en formulering worden meegenomen in de beoordeling.	Kern L hst 11 t/m 16 + Kern C hst 2 t/m 15 + C hst 32	Schriftelijk	120 min	woorden- boek; boek 5	0,5	ja
SE-week 4	SE2: Tekstanalyse + argumentatieleer	Domein A: Leesvaardigheid Domein D: Argumentatieve vaardigheden Leerlingen leren tekst- en argumentatiestructuren van complexere (examen)teksten te doorzien en doorgronden. Ze kunnen een inhoudelijke, structurele	Kern C hst 2 t/m 7 + Kern C hst 19 t/m 23	Schriftelijk	120 min	woorden- boek	0,5	ja

		en stilistische analyse maken van een (examen)tekst en hier analytische vragen over beantwoorden.						
--	--	---	--	--	--	--	--	--

DUITSE TAAL EN LITERATUUR

Het examenprogramma van Duits bestaat uit de volgende domeinen²:

Domein A Leesvaardigheid

Domein B Kijk- en luistervaardigheid

Domein C Gespreksvaardigheid

Domein D Schrijfvaardigheid

Domein E Literatuur

Domein F Oriëntatie op studie en beroep.

Alle domeinen worden bestudeerd tijdens het examenjaar.

Schoolexamen

In klas 5 maak je al 3 schoolexamens die meetellen voor het schoolexamencijfer in klas 6. De overige 6 schoolexamens worden in klas 6 afgenomen. De schoolexamens in klas 5 vertegenwoordigen bij elkaar 3/17 van je SE-cijfer. De cijfers van zes **schoolexamens** in klas 6 vertegenwoordigen bij elkaar 14/17 van je SE-cijfer.

Het **schoolexamen spreekvaardigheid** wordt in principe afgenomen tijdens de reis naar de Duitse steden Düsseldorf en Köln. Je dient aldaar een aantal gesprekken met Duitse mensen op te nemen en op te sturen naar de docent.

² Zie ook: http://www.examenblad.nl/examenstof/moderne-vreemde-talen-vwo/2023/vwo/f=/mvt_havovwo.pdf

Het **schoolexamen idioom** toetst de kennis van het idioom dat bestudeerd dient te worden als voorbereiding op het Centraal Schriftelijk Examen.

Het **schoolexamen literatuur** is een schriftelijke toets over het in de les behandelde literatuurdossier: Duitse gedichten, boeken en literaire fragmenten en wordt in het Nederlands afgenomen.

De **weging** van de schoolexamens is 1/17:1/17:1/17

CENTRAAL EXAMEN

Het centraal examen heeft betrekking op domein A. Bij Duits besteden we in de vijfde klas veel aandacht aan examentraining, zodat je goed voorbereid het Centraal Examen Tekstverklaring ingaat. Hiervoor oefenen we leesvaardigheid en leesstrategieën met de examenbundel en proefexamens. Daarnaast werken we aan het examenidioom uit het idioomboekje. Het CE cijfer vormt de tweede helft van je eindcijfer Duits.

Examendossier vak: Duitse taal en literatuur**Leerjaar: 5 vwo****a. Schoolexamens**

Periode	Schoolexamen	(Sub)domeinen	Literatuur	Toets- vorm	Duur	Hulpmid- delen	Gewicht SE	Her- kansing
Augustus 2022	SE1: Schoolexamen spreekvaardigheid	Subdomein C1 gespreksvaardigheid, ERK B1/ B2		Mondeling	10 min	Geen	1	nee
januari 2023	SE2: Idioom			Schriftelijk	60 min	Geen	1	ja
week 20 2023	SE3: Literatuur- geschiedenis	Subdomein E3 Lit.geschiedenis	Ja	Schriftelijk	90 min	Geen	1	Ja

FRANSE TAAL EN LITERATUUR

Frans bestudeert, als moderne vreemde taal, de volgende domeinen³:

Domein A Leesvaardigheid

Domein B Kijk- en luistervaardigheid

Domein C Gespreksvaardigheid

Domein D Schrijfvaardigheid

Domein E Literatuur

Domein F Oriëntatie op studie en beroep.

SCHOOLEXAMEN

Er vinden in het voorexamenjaar 3 schoolexamens plaats. SE 1 bestaat uit een idioomtoets (deel 1). SE 3 bestaat uit een interview tijdens de Taalreis. SE 4 bestaat uit een literatuurgeschiedenis toets (deel 1). Deel 2 van SE 1 en SE 4 volgen in het vwo 6.

Voor een uitgebreid overzicht van de schoolexamens: zie onderstaand schema.

CENTRAAL EXAMEN

Het centraal examen heeft betrekking op domein A. Het gemiddelde cijfer van de schoolexamens wordt weer gemiddeld met het resultaat van het CE.

³ Zie ook: http://www.examenblad.nl/examenstof/moderne-vreemde-talen-vwo/2019/vwo/f=/mvt_havovwo.pdf

Examendossier vak: Franse taal en literatuur**Leerjaar: 5 vwo****LET OP: de cijfers voor deze SE's tellen mee voor de overgang naar 6 vwo.**

a. Schoolexamens								
Periode	Schoolexamen	(Sub)domeinen	Literatuur	Toets-vorm	Duur	Hulpmid-delen	Gewicht SE	Her-kansing
24-26 augustus 2022	SE 3 Gesprek- en Spreekvaardigheid: Interview in Parijs met een fransman/vrouw (20% van SE cijfer)	Domein C1, gesprekken voeren + Domein C2 : De kandidaat kan verworven informatie adequaat presenteren met het oog op doel en publiek, en daarbij zaken of personen beschrijven en standpunten en argumenten verwoorden.	Gesprekken in de les	Mondeling inleveren 21-10-2022	5 min	camera, mobiele telefoon	1	nee
SE-week 2 (januari 2023)	SE1 Idioom (deel 1) (12,5% van SE1 cijfer)	Domein D	HCE examen idioom boek (HS 1 t/m 10)	Schriftelijk	45 min		0,5	ja
week 5 2023	SE 4 Letterkunde Leesdossier	Subdomein E1: Literaire ontwikkeling De kandidaat kan beargumenteerd verslag uitbrengen van zijn leeservaringen met ten minste drie literaire werken.	We lezen samen een boek gekozen door het "Institut Français" Dit boek wordt door alle leerlingen gelezen.	Schriftelijk			1/3 van lees-dossier	

		Subdomein E2: Literaire begrippen De kandidaat kan literaire tekstsoorten herkennen en onderscheiden, en literaire begrippen hanteren in de interpretatie van literaire teksten						
Se-week 4	SE 4 (deel 1): Letterkunde (literatuur- geschiedenis)	Subdomein E3: Literatuurgeschiedenis De kandidaat kan een overzicht geven van de hoofdlijnen van de literatuurgeschiedenis en de gelezen literaire werken plaatsen in dit historisch perspectief.	Katern littérature van Grandes Lignes + eigen materiaal	Schriftelijk	90 min		0,5	ja

Geschiedenis

Het eindexamen geschiedenis bestaat uit het centraal examen en het schoolexamen.

Het examenprogramma bestaat uit de volgende domeinen⁴.

Domein A Historisch besef

Domein B Oriëntatiekennis

Domein C Thema's

Domein D Geschiedenis van de rechtsstaat en van de parlementaire democratie

Domein E Oriëntatie op studie en beroep.

SCHOOLEXAMEN

In klas 4 worden door middel van een aantal repetities stof getoetst die betrekking heeft op de domeinen A, B en D.

SE1 is gelijk aan het gemiddelde van de repetities uit klas 4.

In klas 4 wordt een praktische opdracht gemaakt die betrekking heeft op de domeinen A en B.

In klas 5 worden twee schoolexamens afgenomen: SE2 en SE3, over domeinen A, B en C.

In klas 6 worden drie schoolexamens afgenomen: SE4, SE5 en SE6, over domeinen A, B, C en D.

In klas 6 wordt een praktische opdracht gemaakt (PO2) die betrekking heeft op de domein A, B en E.

Het overgangscijfer van de vijfde klas is het gemiddelde van SE2 en SE3 en enige voortgangstoetsen in de loop van het jaar.

Als onderdeel van het SE zijn in het kader van domein C de volgende thema's geformuleerd:

- China en Europa
- Berlijn – Pruisen – Duitsland
- Democratie in Nederland
- Moderniteit, Muziek en Dans
- Moderniteit, (alleen in het profiel C&M)

CENTRAAL EINDEEXAMEN

Het Centraal Eindexamen heeft betrekking op de domeinen A en B.

Als onderdeel van het CE heeft de overheid onder domein B de volgende contexten geformuleerd:

- Steden en burgers in de Lage Landen 1050-1700;
- Verlichting 1650-1900;
- China 1842-2001;
- Duitsland in Europa 1918-1991.

⁴Zie ook: http://www.examenblad.nl/examenstof/geschiedenis-vwo-2/2023/vwo/f=examenprogramma_geschiedenis_vwo_2023%20wijziging%202023.pdf

Examendossier vak: Geschiedenis**Leerjaar: 5 vwo****a. Schoolexamens**

Periode	Schoolexamen	(Sub)domeinen	Literatuur	Toets-vorm	Duur	Hulpmid- delen	Gewicht SE	Her- kansing
SE-week 2 (Na de kerst- vakantie)	SE 2: thema: China & Europa Diachronistisch thema beslaat alle tien de tijdvakken en de kenmerkende aspecten die van toepassing zijn op het thema	Historische vaardigheden uit de domeinen A, B en C Kennis uit het in de les behandelde thema en de betreffende tijdvakken	themakatern: <i>China & Europa</i> examenkatern: <i>China 1842-2001</i>	Schriftelijk examen	90 min		3	ja
SE-week 4 (in de toetsweek)	SE 3: thema: Berlijn – Pruisen – Duitsland Diachronistisch thema beslaat de tijd van: – monniken en ridders – steden en staten – regenten en vorsten – pruiken en revoluties – burgers en stoommachines – de wereldoorlogen – televisie en computer	Historische vaardigheden uit de domeinen A, B en C Kennis uit het in de les behandelde thema en de betreffende tijdvakken	handboek historisch overzicht: H3 H4 H6 H7 H8 H9 H10 examenkatern: <i>Duitsland in Europa 1918- 1991</i>	Schriftelijk examen	90 min		3	ja

WISKUNDE A & C

De leerstof voor het vak wiskunde A is onderverdeeld in zes domeinen, met elk een aantal sub domeinen⁵. De hoofddomeinen zijn:

Domein A Vaardigheden

Domein B Algebra en tellen

Domein C Verbanden

Domein D Verandering

Domein E Statistiek en kansrekening

Domein F Keuzeonderwerpen (*Wiskunde A*)

Domein F Logisch redeneren (*Wiskunde C*)

Domein G Vorm en Ruimte. (*Wiskunde C*)

Domein H Keuzeonderwerpen (*Wiskunde C*)

Globale planning over de verschillende jaren:

4V Getal & Ruimte VWO deel 1 en deel 2

5V Getal & Ruimte VWO deel 2 en deel 3 en begin deel 4

6V Getal & Ruimte VWO deel 4

SCHOOLEXAMEN

Zowel in 5 vwo als 6 vwo vinden schoolexamens plaats. Bij schoolexamens worden kennis, inzicht en vaardigheden getoetst.

Er zijn vijf schoolexamens, twee in 5 vwo en drie in 6 vwo. Daarnaast is er een PO in 5 VWO. De verdeling van de schoolexamens voor wiskunde A en C komen overeen. Het wijkt alleen af op de inhoud van de schoolexamens.

Vwo 5			Vwo 6		
SE1	SE2	PO	SE3	SE4	SE5
5%	5%	5%	25%	25%	35%
15%			85%		

CENTRAAL EINDEEXAMEN

Het vak wiskunde kent naast het schoolexamen (SE) het Centraal Examen (CE).

Het eindcijfer voor het vak wiskunde bestaat uit het gemiddelde van het SE cijfer en het CE cijfer.

⁵Zie ook: https://www.examenblad.nl/examenstof/wiskunde-a-vwo-2/2023/f=/examenprogramma_wiskunde_a_vwo.pdf

Examendossier vak: Wiskunde A**Leerjaar: 5 vwo****a. Schoolexamens**

Periode	Schoolexamen	(Sub)domeinen	Literatuur	Toets-vorm	Duur	Hulpmid- delen	Gewicht SE	Her- kansing
SE-week 1	SE 1: Deel 2: Hoofdstuk K	Domein F		Schriftelijk	60 min	GRM, Liniaal Woorden- boek NL	5%	ja
SE-week 2	SE 2: Deel 2: Hoofdstuk 6 Deel 3: Hoofdstuk 9, 11	Domein E		Schriftelijk	100 min	GRM, Liniaal Woorden- boek NL	5%	ja
SE-week 2	PO 1: Deel 1: Hoofdstuk 2 Deel 2: Hoofdstuk 7	Domein E		Praktische opdracht		Computer	5%	nee

Examendossier vak: Wiskunde C**Leerjaar: 5 vwo****a. Schoolexamens**

Periode	Schoolexamen	(Sub)domeinen	Literatuur	Toets-vorm	Duur	Hulpmid- delen	Gewicht SE	Her- kansing
SE-week 1	SE 1: Deel 2: Hoofdstuk K	Domein F		Schriftelijk	60 min	GRM, Liniaal Woorden- boek NL	5%	ja
SE-week 2	SE 2: Deel 2: Hoofdstuk 6 Deel 3: Hoofdstuk 9	Domein E		Schriftelijk	100 min	GRM, Liniaal Woorden- boek NL	5%	ja
SE-week 2	PO 1: Deel 1: Hoofdstuk 2 Deel 2: Hoofdstuk 7	Domein E		Praktische opdracht		Computer	5%	nee

KUNST DANS

Het examenprogramma van kunst dans bestaat uit dat van het vak kunst (algemeen) en de volgende domeinen⁶:

Domein A: Vaktheorie

Domein B: Praktijk A) het proces B) de voorstelling **voorexamenklassen 4H en 5V**

Domein C: Oriëntatie op studie en beroep.

Daarnaast bestaat het ook nog uit een domein voor Dans:

Domein D: Kennis en vaardigheden op het gebied van dans

- Subdomein D1:

De termen en begrippen hanteren uit de kunstdiscipline dans, die voorwaardelijk zijn voor adequate receptie en reflectie, en noodzakelijk voor begrip van verbanden tussen kunst en cultuur.

SCHOOLEXAMEN

Weging schoolexamen :

Domein A: 1/3

Domein B/Domein C: 2/3

De berekening is als volgt:

- Gemiddelde van de SE's en PO's (afgerond op één decimaal)
- 1x

- Subdomein D2:

Dansstijlen of choreografen herkennen, benoemen en beschrijven en deze in hun (kunst)historische context kunnen plaatsen.

- Subdomein D3:

Dans(historisch) bronnenmateriaal, waaronder videofragmenten en teksten, kunnen analyseren/beschouwen en erop reflecteren.

- Danspraktijkcijfer de voorstelling
- 2x

CENTRAAL EXAMEN

Weging Examen Kunst Dans:

Het centraal examen telt voor 50% van het eindexamen cijfer.

Het schoolexamen, de domeinen A, B en C tellen eveneens voor 50% van het eindexamen cijfer.

Examendossier vak: Kunst dans domein B,C

Leerjaar: 5 VWO

<i>Periode 22/23</i>	<i>Schoolexamen</i>	<i>Toets-vorm</i>	<i>Duur</i>	<i>Weging</i>	<i>Berekening</i>	<i>Herkansing</i>
<i>Repetitieperiode</i>	Domein B KUDA <i>A) Het proces</i> <i>Criteria:</i> <i>Samenwerken</i> <i>Leerhouding</i> <i>Opname en verwerking</i> <i>Creativiteit</i>	<i>Praktijk</i>		<i>3</i>	<i>Zie toelichting KUDA</i>	<i>Geen herkansing*</i>
<i>De voorstelling</i>	<i>B) De voorstelling</i> <i>Criteria:</i> <i>Presentatie</i> <i>Bewegingskwaliteiten</i> <i>Technische kwaliteiten</i>	<i>Praktijk</i>	<i>Variërend van 6 tot 15 min</i>	<i>7</i>	<i>Klas 5V: de twee cijfers voor KUDA worden elk met 1 decimaal achter de komma afgerond.</i>	<i>Geen herkansing*</i> <i>Bij doubleren: alle onderdelen moeten opnieuw getoetst worden</i> <i>*In geval van een uitzonderlijke situatie (te bepalen door de examencommissie) kan de commissie besluiten hiervan af te wijken.</i>

Periode	Schoolexamen KUDA	Toets- vorm	Duur	Weging	Berekening	Herkansing
<i>In 5 blokken voor maart 2023</i>	Domein C KUDA ECO-training	<i>Praktijk</i>	<i>120 minuten</i>	<i>geen</i>	<i>Zie toelichting KUDA</i>	<i>Geen herkansing*</i>
	<i>Vergroten van eigen persoonlijke vaardigheden/competenties om optimaal audities te kunnen doen.</i> <i>Criteria:</i> <i>ontwikkeling vooruitgang</i> <i>Actieve werkhouding</i> <i>Verwerking opdrachten</i>				<i>Podiumtraining G wordt afgesloten met voldaan/niet voldaan</i>	<i>Geen herkansing*</i> <i>Bij doubleren: alle onderdelen moeten opnieuw getoetst worden</i> <i>*In geval van een uitzonderlijke situatie (te bepalen door de examencommissie) kan de commissie besluiten hiervan af te wijken.</i>

VDO

CATEGORIE D

MODULE CREATIEF 3/ VOOROPLEIDING DANS/OPBOUWEN VAN CREATIEVE COMPETENTIES OM ALS KUNSTENAAR TE KUNNEN UITDRUKKEN, TE COMMUNICEREN EN TE CREËREN.

Periode: maart 2023 en tussentoets december 2022 projectweek

Subdomein: Dansen

Vorm: praktische toets (P.O)= Eind maart moet het afgesloten zijn tijdens de testlesweek met een presentatie en een voldoende beoordeling.

Groep: 5 vwo

Inhoud: Verder verdieping van de het vak improvisatie/ om bewegingsmateriaal te ontwikkelen /te ontdekken/ te onderzoeken.

Inhoud: presentatie van eigen werk naar aanleiding van twee coaching lessen van een choreograaf waarin tools worden gegeven voor het creëren van een duet of trio tussen de 2 tot 3 minuten. Zelfstandige organisatie (planning studio's, repetities, afstemming coach/docent) Voortgangscontacten/coaching door de docent.

Opdracht:

Beoordeling: SE 2 examenleerstof

Criteria:

- Verwerking van solo's en duetten in het gepresenteerde eigen werk
- Een duidelijke opzet: begin, midden en einde zijn over nagedacht
- Goede integratie van danstechniek en gevoel voor timing en dynamiek
- De uitvoering: theateraal sterk, open eigen blik, samen
- Het groepsproces: samenwerking, planning van instudeertijd, geven van onderlinge feedback, concentratie en motivatie.
- Het productieproces: het indienen van een lichtplan, spacen op het toneel, overleg met de techniek (indien van toepassing)
- Originaliteit en het tonen van creatieve vondsten/oplossingen

- Concentratie en gedrevenheid
- Aanwezigheid en werkhouding /bij verzuim van de twee lessen met de choreograaf geen afsluiting

CATEGORIE E

VOOROPLEIDING DANS/1E FASE VAKOPLEIDING/IMPROVISATIE - COMPOSITIE

Periode: maart 2023

Subdomein: Dansen

Plaats: Kruisplein

Vorm: Praktische toets (P.O) niet openbaar
tussendoortoets via mondeling overleg door docent

Groep: 5 vwo

Inhoud : presentatie eigen werkproces door uitvoering van improvisatie-opdrachten, presentatie werkopdracht voor een ander, groepswork, het kunnen maken van een concept en het hanteren van een concept.

Beoordeling: SE 1 examenleerstof niveau 1

Criteria:

- Ontwikkeling eigen bewegingstaal
- Originaliteit
- Gebruik techniek en fysieke mogelijkheden
- Ontwikkeling tijdens het schooljaar (sept t/m eind mei)
- Inventiviteit
- Aanwezigheid en werkhouding /bij verzuim van meer dan 4 lessen geen afsluiting
- Concentratie en gedrevenheid

CATEGORIE F

VOOROPLEIDING DANS/1E FASE VAKOPLEIDING/SOLO COMPOSITIE

Periode: januari /februari 2023

Subdomein: Dansen

Plaats: Kruisplein/Theaterzaal

Vorm: Praktische toets (P.O) openbaar

Groep: 5 vwo

Inhoud: presentatie eigen werkproces door uitvoering van een eigen gemaakte solo.

Leerlingen werken zelfstandig aan een solo tussen de 1.30 en 2.30 minuten. Uitgangspunt is het maken van een solo voor de bachelor dansaudities met een beginnend eigen bewegingsidoom, sterke technische elementen, een heldere compositie (begin, midden en eind) performers en bewegingskwaliteiten. Voorwerk heeft reeds plaats gevonden in havo 4, daar is aangeleerd te werken met eigen bewegingsvocabulaire en het ontwikkelen van eigen materiaal. De solo moet bestaan uit vast materiaal. De leerling werkt met een coaching kaart voor extra feedback.

Beoordeling: SE 1 examenleerstof niveau 1

Criteria:

- mate van creativiteit
- toegepaste en getoonde fysieke en technische uitvoering (meer inhoudelijke informatie via coach)
- gebruik van de componistenlijst
- grootte en kracht van de beleving en presentatie
- idee, originaliteit en muziekgebruik.
- wijze van uitvoeren (overtuiging)
- zelfstandigheid. (Verwacht wordt dat een leerling zelfstandig met aanwijzingen van docent/coach werkt aan een solo: zelf studio's regelen, kostuums, ideeën licht + tijdig inleveren informatie!)
- Presentatie solo in januari in de theaterzaal voor ouders/bezoekers. Generale voor leerlingen. Selectie voor uitvoering tijdens jaarlijkse eindvoorstellingen.

VERVOLG zie verder Matrix

<i>Periode</i>	<i>Schoolexamen VDO</i>	<i>Toetsvorm</i>		<i>Weging</i>	<i>Cijfers klas 5V maart worden afgerond op half/heel</i>	
<i>Maart 2023</i>	<i>Danspraktijkexamen D +E+F</i>	<i>Praktijk presentatie in studio en theater met commissie</i>	<i>Variërend van 2 tot 60 min</i>	<i>1</i>	<i>Klas 4 V: module 1, 2 en improvisatie uit leerjaar 4 worden gemiddeld . Eindcijfer afgerond op heel/half wordt meegenomen naar leerjaar 5</i> <i>Klas 5V: module 3, improvisatie en de solo worden gemiddeld en afgerond op half/heel.</i> <i>klas 4 en 5 worden gemiddeld en afgerond op half/heel</i> <i>Leerjaar 6V: onderdelen A, B, C + Module 4 telt 1 keer, improvisatie en solo tellen 2 keer. Eindcijfer leerjaar 6 wordt gemiddeld (op half, heel) met eindcijfer van 4 +5 en dat afgerond op 1 decimaal na de komma.</i>	<i>Geen herkansing*</i> <i>Bij een blessure of onvoldoende aanwezigheid wordt een 5* vermeld</i> <i>Bij doubleren: alle onderdelen moeten opnieuw getoetst worden</i> <i>*In geval van een uitzonderlijke situatie (te bepalen door de examencommissie) kan de commissie besluiten hiervan af te wijken.</i>

Toelichting berekening

Beoordeling per onderdeel komt tot stand door halve en hele cijfers. Cijfers worden afgerond op heel en half, waarbij 0.25 naar de helft en 0,75 naar heel.

Het SE gemiddelde van alle onderdelen per jaar afronding op half of heel. Het totaaleindcijfer van alle gemiddelden per leerjaar, wordt afgerond op 1 decimaal na de komma.

Afronding naar beneden vindt plaats bij een 4, naar boven vanaf een 5.